

[ill gecsi; Dnya hrtli ran ayini](#)

Yalda v ya ill gecsi iranllara mxsus qdim mdni ritualdr. tn ildn rann 19-cu qeyri-maddi irsi kimi YUNESKO-nun siyahsnda qeyd alınmasna baxmayaraq, uzun illrdir ki, mdni ran blgsinin .hdudlarndan v corafiyasndan knarda dnyann mxtlif gulrind tannr v global hrt malikdir

arannews:irna-Yalda – çill gecsi bütün qdim v nnvi adt v ayinlri il YUNESKO-da beynlmillmsinin ikinci ilini d keçir. 2022-ci il noyabrın 30-da Mrakein Rabat hrind ran v fqanstann birg sndind beynlxalq miqyasda qeydiyyata alınd.

Yalda beynlxalq sviyy malikdir. Tacikistan v fqanstan kimi farsdilli xalqlar arasnda ziz saylr. Tarixi uzaq keçmi gedib çxr. Bu dil paylamnn zirvsi brktli kn d tsrrüfat mhsullar süfrsindn lav ahnam oxumaq v Hafiz falna baxmaqdr.

Hafiz (Xoca ms d-Din Mhmmd Hafiz irazi) çill çxaranlarn qlblrinin irinliyi v dincliyi sbbidir. Yalda gecsi hr bir ail üzvü niyyt edrk Hafizin divann açr, sonra misralar oxuyub üz fhm v idrak sviyysin uyun tfsir edir. ümid v arzu qeyb dilinin Yalda süfrsind fars eiri sevrir verdiyi bir hdiyydir.

Yaldann fonuna müracit etmk istsk, böyük iranl münccim, astronom, riyaziyyatç, tarixçi, corafiyaç bu Reyhan Biruni qdim Yalda bayramn Milad kbr (böyük milad) v ya Milad Xurid (parlaq, gün milad) adlandrb. Yalda süryani dilind doulmaq mnas vern sözdn götürülmüdür. n qaranla, istinin soyua qalib glmsini vd edn gec. Amma mhur mdniyytd “çill gecsi” sözü “Böyük Çill” (qn ilk 40 günü) v “Kiçik Çill” (bundan 20 gün sonra) adlanr v fars dbiyyatnda görkml mövqey malikdir.

Ortaq qdim adt-nnlrd iranllar Yalda gecsi shr qdr adyanalq v dua edr, oyaq qalmaqla günin domasn gözlyrdilr ki, özlr günin douuna ahid olsunlar. ranllar Dey aynn ilk gününü insan brabrliyi günü hesab edirdilr, padahdan tutmu adi insanlara qdr ham sad paltar geyinir, heç kimin baqasna mr vermy haqq yox idi. Bu günd döyümk, htta heyvanlar öldürmk d qadaan

edilmidi.

